

Tarzcycjusz Buliński - Perspektywizm indiański na przykładzie E'ñepá z Amazonii Wenezuelskiej

W wykładzie przybliżam perspektywizm indiański, koncepcję sformułowaną przez antropologów brazylijskich prowadzących badania etnograficzne wśród Indian Amazonii (T.S. Lima, E. Viveiros de Castro, A. Vilaça). Wystąpienie opieram na współczesnych antropologicznych interpretacjach z zakresu amazonistyki oraz własnych badaniach terenowych wśród E'ñepá w Amazonii Wenezuelskiej. Na ich przykładzie prezentuję podstawowe reguły perspektywizmu indiańskiego: relacyjność, procesualność i skalarność. Przedstawiam świat doświadczany tychże Indian E'ñepá zasiedlany przez ludzi, zwierzęta, rośliny oraz całe spektrum bytów niewidzialnych. Jego cechą charakterystyczną jest ontologiczna zmienność ciała i jego perspektywy na świat. Przejawia się to w podejściu do wszystkich dziedzin życia, m.in. polowania, choroby, tworzenia rodziny czy prowadzenia wojny. Przynależność do poszczególnych rodzajów bytów jest tu przejściowa i zależy od aktywności Osoby-podmiotu. Człowieczeństwo jest więc stanem wytworzonym, możliwym do osiągnięcia, ale także i do utraty, nie tylko przez tych, których określamy z euroamerykańskiej perspektywy jako ludzi (Indian, Białych, Metysów), ale także przez zwierzęta, władców zwierząt i inne rodzaje bytów. Takie podejście jest odmienne od koncepcji Natury i Kultury znanych ze społeczeństw z kręgu kultur euroamerykańskich